

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๑๒/๒๕๖๕

เรื่องพิจารณาที่ ๕/๒๕๖๕

วันที่ ๒๔ เดือน สิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๖๕

ระหว่าง ศาลฎีกา ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และมาตรา ๒๔๙
ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๑๘๙ หรือไม่

ความเห็น

ข้อเท็จจริงรับฟังได้ว่า ศาลฎีกาส่งคำโต้แย้งของโจทก์ ในคดีหมายเลขดำที่ ๙๙๔/๒๕๖๐
คดีหมายเลขแดงที่ ๗๙๑/๒๕๖๑ เพื่อให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีโจทก์ยื่นฟ้องจำเลย
ขอให้เพิกถอนการให้ที่ดินพิพาทโฉนดที่ดินเลขที่ ๗๒๑๓ ตำบลหนองบัว อำเภอภูเรือ จังหวัดเลย
กลับมาเป็นกรรมสิทธิ์ของโจทก์ หากจำเลยไม่ปฏิบัติตามให้ถือเอาคำพิพากษาแทนการแสดงเจตนา
ของจำเลย และให้จำเลยส่งมอบการครอบครองและโฉนดที่ดินพิพาทให้แก่โจทก์ ศาลจังหวัดเลย
พิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืนตามศาลชั้นต้น โจทก์ยื่นคำร้องขออนุญาต
ยื่นฎีกา คดีอยู่ระหว่างการนัดฟังคำสั่งของศาลฎีกา โจทก์ยื่นคำร้องต่อศาลชั้นต้นขอให้ศาลฎีกาส่ง
คำโต้แย้งให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย เนื่องจากการใช้สิทธิฎีกาของโจทก์จะต้องได้รับอนุญาตจาก
ศาลฎีกาก่อน ซึ่งการจะได้รับการอนุญาตให้ฎีกาหรือไม่นั้น ศาลฎีกาจะต้องนำประมวลกฎหมาย
วิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ ที่กำหนดให้ยื่นฎีกาได้ก็ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา
มาตรา ๒๔๘ ที่กำหนดให้การพิจารณาคำขอฎีกาจะต้องพิจารณาจากองค์คณะผู้พิพากษา
ที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาอีกอย่างน้อย

สามคน และมาตรา ๒๔๙ ที่กำหนดให้ศาลฎีกาพิจารณาอนุญาตให้ฎีกาได้เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้น เป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัย มาใช้บังคับแก่คดี บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวเป็นบทบัญญัติ ที่จำกัดสิทธิของโจทก์ในการเข้าถึงความยุติธรรม ไม่สะดวก ไม่รวดเร็ว และเสียค่าใช้จ่ายสูงเกินสมควร ไม่มีความคุ้มค่ากับภาระที่เกิดขึ้นแก่รัฐและประชาชน ทำให้คำวินิจฉัยของศาลชั้นต้น และศาลอุทธรณ์ ขาดการตรวจสอบและถ่วงดุลจากศาลสูงในการวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย ซึ่งอาจเป็น ช่องทางการทุจริตในกระบวนการยุติธรรมจากการใช้อำนาจของศาล และการใช้ระบบการอนุญาตให้ฎีกา เป็นการสร้างภาระและขั้นตอนที่ไม่มีความจำเป็นแก่ประชาชนที่มุ่งแสวงหาความยุติธรรมให้กับตนเอง ก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรม เป็นการเลือกปฏิบัติเฉพาะในคดีแพ่งไม่ให้บริการพิจารณาพิพากษา โดยศาลฎีกา เป็นการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ เพิ่มภาระแก่ประชาชน ขัดต่อ หลักนิติธรรม และเป็นการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาโดยประธานศาลฎีกาแทนศาลฎีกาที่มีอำนาจพิจารณา คดีที่แท้จริงซ้อนขึ้นมา ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และ มาตรา ๒๔๙ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ มาตรา ๖๘ มาตรา ๗๗ วรรคสาม และ มาตรา ๑๘๙

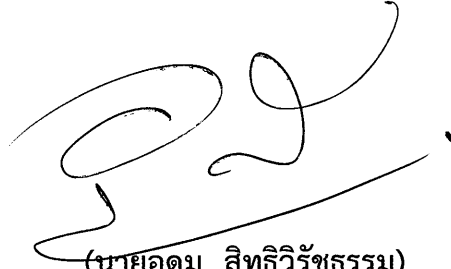
ศาลรัฐธรรมนูญ ไม่รับวินิจฉัยกรณีรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๗๗ วรรคสาม

พิจารณาแล้ว เห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ ให้กระทำได้เมื่อได้รับอนุญาตจากศาลฎีกา” วรรคสอง บัญญัติว่า “การขออนุญาตฎีกา ให้ยื่นคำร้องพร้อมกับคำฟ้องฎีกาต่อศาลชั้นต้นที่มี คำพิพากษาหรือคำสั่งในคดีนั้นภายในกำหนดหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลอุทธรณ์ แล้วให้ศาลชั้นต้นรับส่งคำร้องพร้อมคำฟ้องฎีกาดังกล่าวไปยังศาลฎีกา และให้ศาลฎีกา พิจารณาวินิจฉัยคำร้องให้เสร็จสิ้นโดยเร็ว” มาตรา ๒๔๘ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “คำร้องตามมาตรา ๒๔๗ ให้พิจารณาและวินิจฉัยโดยองค์คณะผู้พิพากษาที่ประธานศาลฎีกาแต่งตั้ง ซึ่งประกอบด้วยรองประธาน ศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน” วรรคสอง บัญญัติว่า “การวินิจฉัยให้เป็นไปตามเสียงข้างมาก ถ้าคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตาม ความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา” มาตรา ๒๔๙ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้ศาลฎีกาพิจารณา อนุญาตให้ฎีกาตามมาตรา ๒๔๗ ได้ เมื่อเห็นว่าปัญหาตามฎีกานั้นเป็นปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกา ควรวินิจฉัย” วรรคสอง บัญญัติว่า “ปัญหาสำคัญตามวรรคหนึ่ง ให้รวมถึงกรณีดังต่อไปนี้ (๑) ปัญหา ที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สาธารณะ หรือความสงบเรียบร้อยของประชาชน (๒) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่ง ของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญขัดกันหรือขัดกับแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่ง

ของศาลฎีกา (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายที่สำคัญซึ่งยังไม่มีแนวคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกามาก่อน (๔) เมื่อคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ขัดกับคำพิพากษาหรือคำสั่งอันถึงที่สุดของศาลอื่น (๕) เพื่อเป็นการพัฒนาการตีความกฎหมาย (๖) ปัญหาสำคัญอื่นตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกา” วรรคสาม บัญญัติว่า “ข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาตามวรรคสอง (๖) เมื่อได้รับความเห็นชอบจากที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้” และวรรคสี่ บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลฎีกามีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา ให้คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์เป็นที่สุดตั้งแต่วันที่ได้อ่านคำพิพากษาหรือคำสั่งนั้น” และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๔ ข้อ ๑๓ กำหนดว่า “ปัญหาสำคัญอื่นตามมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง (๖) ได้แก่ กรณีดังต่อไปนี้ (๑) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์มีความเห็นแย้งในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย (๒) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ได้วินิจฉัยข้อกฎหมายสำคัญที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศที่มีผลผูกพันกับประเทศไทย (๓) คำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลชั้นต้นและศาลอุทธรณ์ขัดแย้งกันในสาระสำคัญ และศาลฎีกาเห็นสมควรวินิจฉัย” จะเห็นได้ว่า การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์ในปัจจุบันได้เปลี่ยนมาใช้ระบบอนุญาต โดยเลือกรับคดีที่มีปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๔๙ วรรคสอง และข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่งดังกล่าว ซึ่งเป็นระบบที่ใช้ในการอุทธรณ์ฎีกาของศาลต่างประเทศไม่ว่าจะเป็นสหรัฐอเมริกา เยอรมนี และญี่ปุ่น ส่วนหลักการและเหตุผลที่เปลี่ยนหลักเกณฑ์การฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลอุทธรณ์จากระบบสิทธิมาเป็นระบบอนุญาต ตามหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง (ฉบับที่ ๒๗) พ.ศ. ๒๕๕๘ คือ โดยที่บทบัญญัติของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งในส่วนการฎีกาไม่สามารถถ่วงดุลคดีที่ไม่เป็นสาระอันควรแก่การวินิจฉัยของศาลฎีกาได้อย่างมีประสิทธิภาพเพียงพอ ทำให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเกิดความล่าช้า ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นและความศรัทธาที่มีต่อระบบศาลยุติธรรม ดังนั้น เพื่อให้การพิจารณาพิพากษาคดีของศาลฎีกาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพให้ความเป็นธรรมแก่บุคคลที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายได้อย่างแท้จริงและรวดเร็วขึ้น สมควรกำหนดให้ศาลฎีกามีอำนาจพิจารณาว่าคดีที่ได้ยื่นฎีกาใดสมควรอนุญาตให้ยื่นสู่การพิจารณาของศาลฎีกา จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งหากเปรียบเทียบกับกรฎีกาในระบบสิทธิที่กฎหมายบัญญัติให้คู่ความมีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาล เว้นแต่กรณีที่กฎหมายบัญญัติจำกัดสิทธิห้ามอุทธรณ์ฎีกาไว้เป็นการเฉพาะเรื่องเฉพาะคดี เช่น หากเป็นคดีที่มีจำนวนทุนทรัพย์ไม่เกินสองแสนบาท

ต้องห้ามมิให้ฎีกาในปัญหาข้อเท็จจริง ซึ่งเป็นการจำกัดสิทธิของคู่ความในคดีที่มีทุนทรัพย์น้อย แต่ระบบการอนุญาตฎีกาในปัจจุบันคู่ความสามารถขออนุญาตฎีกาได้ทั้งปัญหาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายได้ทุกคดีไม่ว่าจะมีทุนทรัพย์ในคดีเท่าใดก็ตาม การที่ให้มีคำร้องขออนุญาตก็เพื่อให้ทราบประเด็นว่าจะขออนุญาตในข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมาย ในประเด็นใดบ้าง เพื่อความรวดเร็วในการพิจารณาว่าสมควรอนุญาตหรือไม่ ในประเด็นข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายใดในคดี สำหรับองค์คณะผู้พิพากษาที่จะเป็นผู้พิจารณาว่าเป็นคดีที่มีปัญหาสำคัญที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยหรือไม่นั้น ประธานศาลฎีกาเป็นผู้แต่งตั้ง ประกอบด้วยรองประธานศาลฎีกาและผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกาอีกอย่างน้อยสามคน นั้น ล้วนเป็นผู้พิพากษาที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในการพิจารณาพิพากษาอรรถคดีมาเป็นเวลานานซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพิจารณากลับกรองคดีที่ศาลฎีกาควรวินิจฉัยได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อเป็นแนวบรรทัดฐานของคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลฎีกาต่อไป ซึ่งการวินิจฉัยเป็นไปตามเสียงข้างมาก หากคะแนนเสียงเท่ากันให้บังคับตามความเห็นของฝ่ายที่เห็นควรอนุญาตให้ฎีกา และองค์คณะผู้พิพากษาพึงพิจารณาวินิจฉัยและมีคำสั่งให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งเดือนนับแต่วันที่ได้รับสำนวนหรือตามระเบียบของประธานศาลฎีกา ตามข้อกำหนดของประธานศาลฎีกาว่าด้วยการขออนุญาตฎีกาในคดีแพ่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ข้อ ๑๒ โดยจะต้องพิจารณาสำนวนคดีอย่างละเอียด รวมทั้งคำพิพากษาของศาลชั้นต้นและศาลชั้นอุทธรณ์ เพื่อให้เหตุผลในการที่จะอนุญาตให้ฎีกาหรือไม่ ต่างจากการพิจารณาสำนวนคดีแบบเดิมที่มีการมีคำสั่งไม่อนุญาตให้ฎีกา จะไม่มีรายละเอียดดังเช่นคำพิพากษาแบบเดิมเท่านั้น เนื่องจากเห็นว่าไม่อาจเปลี่ยนแปลงแก้ไขคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์ได้แต่อย่างใด แต่ในกรณีอนุญาตให้ฎีกาก็จะต้องให้คู่ความอีกฝ่ายหนึ่งได้ทำคำแก้ฎีกา เพื่อให้ศาลฎีกาได้พิจารณาพิพากษาต่อไป นับว่าเป็นประโยชน์ต่อคู่ความเป็นอย่างยิ่งที่ไม่ต้องรอคำพิพากษาของศาลฎีกาแบบเดิมที่ต้องใช้ระยะเวลาทำคำพิพากษาโดยที่ไม่มีผลเปลี่ยนแปลงคำพิพากษาศาลชั้นอุทธรณ์แต่อย่างใด จึงหาได้เป็นการจำกัดสิทธิในการเข้าถึงกระบวนการยุติธรรมของคู่ความตามที่โจทก์โต้แย้ง ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ อีกทั้งการตั้งองค์คณะผู้พิพากษาเพื่อพิจารณาและวินิจฉัยคำร้องขออนุญาตฎีกานั้น มิใช่เป็นการตั้งศาลชั้นใหม่หรือกำหนดวิธีพิจารณาเพื่อพิพากษาคดีใดคดีหนึ่งหรือที่มีข้อหาฐานใดฐานหนึ่งโดยเฉพาะแทนศาลที่มีตามกฎหมายสำหรับพิจารณาพิพากษาคดีนั้น จึงไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๘๙ ด้วย

จึงมีความเห็นว่า ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๔๗ มาตรา ๒๔๘ และ
มาตรา ๒๔๙ ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๑๘๙

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ